

ODPORÚČANIA PRE PRÁCU SO ŽIAKMI JEDNOTLIV- CAMI

Škola:	SOCIOKLIMA	DÔVERNÉ!	
Dotazník:	U nás v triede		
Trieda:	7.E	Školský rok:	2023 / 2024
Počet žiakov v triede:	8	Počet zapojených žiakov:	8
Dátum od:	15. 10. 2023	Dátum do:	17. 10. 2023

Tu sú združené vybrané odporúčania a opatrenia pre prácu s jednotlivcami. Sú určené na prácu triednych učiteľov a vyučujúcich (bez nutnosti preškolenia). Smerujú k hľadaniu spoločných postupov pri práci so žiakom. Odporúčame vybrať 1-2 priority a tie potom dôsledne jednotne uplatňovať po dohodnutú dobu a potom vyhodnotiť účinnosť zvoleného prístupu či opatrenia. Vždy však majte na pamäti princíp: podpora + limity. K položke Iné: doplňte podľa vlastného uváženia odporúčania pre prácu s daným konkrétnym žiakom podľa Vašej znalosti kontextu.

Bibiana

Silné stránky - ako využiť?

- Podporujte žiaka v jeho žiadúcom správaní. Doprajte mu radosť z úspechu - neberte ho samozrejme. Nie je vhodné dávať žiaka za vzor ostatným (väčšinou ho to vyčleňuje z rovesníckej skupiny, je za svoju výnimočnosť trestaný izoláciou alebo využívaním).
- Oceňte schopnosti žiaka aj prípadnú sebadisciplínu. Pripravujte príležitosti, aby svoje nadanie mohol uplatniť a niekedy prispel k spokojnosti druhých. Pokiaľ má sklony k perfekcionizmu a neprimeranej náročnosti, umožnite mu prijatie chyby a zlyhania (často je potrebné postupovať spoločne s rodičmi).

Rizikové faktory - ako ošetriť?

- Oslovujte žiaka menom, a hoci nevyrušuje, prejavte o neho aktívny záujem a nadviažte kontakt. Prostredníctvom skupinových činností vytvárajte podmienky pre jeho začlenenie. Poskytujte podporu, sledujte kontext vyhýbavého správania, vrátane vedomia spomínaných rizík.
- Využívajte aktivity, kde sa otvoríte v primeranej miere ako človek (mimo profesiu) a ponúknite toto aj žiakom. Ide to aj formou hry (Myslím si, že som jediný, ktorý... ostatní, ktorých sa to týka vstúpia do kruhu tiež) Využívajte adaptačné programy, možno ponúknuť sprievodcu pre oboznámenie sa s dianím v škole, triede a iné. Nenaliehajte, ale skôr pozvbudzujte.

Ohrozujúce faktory - ako zastaviť?

Tomáš

Silné stránky - ako využiť?

- Oceňte schopnosti žiaka aj prípadnú sebadisciplínu. Pripravujte príležitosti, aby svoje nadanie mohol uplatniť a niekedy prispel k spokojnosti druhých. Pokiaľ má sklony k perfekcionizmu a neprimeranej náročnosti, umožnite mu prijatie chyby a zlyhania (často je potrebné postupovať spoločne s rodičmi).
- Podporujte a primerane oceňujte kamarátsky prístup - cielene a s citom využívajte obľubu žiaka k vplyvu na skupinu - posilujte potrebu súdržnosti a spolupatričnosti.

Rizikové faktory - ako ošetriť?

- Používajte humor, ktorý je láskavý, vtipný a primeraný. Pomôžete tak odľahčiť atmosféru a žiaci nebudú mať nutkanie to vynahradzovať. Sledujte však, či sranda nie je na účet niekoho iného, ktorému by mohla uškodiť. V tom prípade nevhodnú srandu zastavte s vysvetlením. Alebo v inom prípade môže ísť o žiaka, ktorý sa týmto spôsobom podhodnotí a ako „triedny šašo“ našiel svoju rolu (potom mu ponúknite v individuálnom rozhovore iné alternatívy zapojenia).
- Hľadajte možnosti ako citlivo a primerane vziať žiaka do diania v triede. Pokiaľ ide o žiaka s introvertným ladením, to čo potrebuje, je "byť pozývaný" k aktivitám a byť informovaný (s rešpektom na jeho odmietnutie alebo nezapojenie). Pri výučbe to môže byť prostredníctvom práce v skupinách, kde bude mať svoje „správne miesto“, Poskytujte pozitívnu spätnú väzbu z kontaktu, spolupráce, prítomnosti atď.

Ohrozujúce faktory - ako zastaviť?

Pepa

Silné stránky - ako využiť?

- Z ďalších výstupov zistíte, či ide o vodcu (s pozitívnym či negatívnym vplyvom) či o člena partie a aká je jeho rola. Podľa toho so žiakom otvorene hovorte. Vplyv = zodpovednosť, podliehanie vplyvu - podiel na zodpovednosti za nastavené pravidlá a správanie.
- Podporujte žiaka v jeho nastavení. Pokiaľ sa špecializuje na nejakú oblasť, preberte s rodičmi komplex jeho záujmov, priorít. Zaujímajte sa, podporujte jeho radosť, posilňujte jeho húževnatosť, úsilie a disciplinovanosť.

Rizikové faktory - ako ošetriť?

- Poskytujte žiakovi pozornosť skôr, než si o ňu povie nevhodným spôsobom, prípadne to komentujte (vidím, že stojíš o to, aby som si ťa všimol/a...). Títo žiaci majú silnú potrebu byť súčasťou skupiny a často nepoznajú iný spôsob zapojenia sa ako nevhodným správaním. Pre akútne prípady majte dohodnuté gestá, signály, ktoré sú výsledkom dohovoru medzi učiteľom a žiakom, ak je správanie rušivé a obmedzuje vašu činnosť – pomenujte ho v „ja oznámení“.
- Podporte žiaka v jeho dobrom cieli – chcieť byť s druhými, ale poskytnite mu korekciu v spôsobe (je možné, že nevie alebo nevie inak). Provokujúce správanie, obťažovanie a ďalšie nepríjemné spôsoby správania spravidla sledujú potrebu nadviazať kontakt a byť súčasťou kolektívu.

Ohrozujúce faktory - ako zastaviť?

- Nikdy nepožadujte konfrontáciu medzi obeťou a tým, kto jej ubližuje. Nepožadujte lacné zmierenie a ľahké riešenie násilného konania. Konajte sebaisto, napriek tomu dôsledne a bez ponižovania (vzbudzuje ďalšiu agresiu). Spolupracujte s ďalšími odborníkmi a najmä s rodičmi. Pre riešenie agresívneho správania žiakov majte na pamäti cieľ nesprávneho správania – POMSTU (som dôležitý, len keď sa ma boja), ktorá môže demonštrovať vnútornú neistotu, sklamanie, straty, krivdu a zranenie ubližujúceho žiaka (z rodinného zázemia alebo školského prostredia). Zamerajte sa v individuálnej práci na podporu vzťahu a budovanie dôvery – podporte potrebu byť dôležitý a prijímaný, ale jednoznačne trvajte na zmene spôsobov, ako tento cieľ dosahovať.
- Pýtajte sa žiaka, čo týmto správaním chce skutočne vyjadriť - nechajte ho hľadať presné vyjadrenie (nie však pred triedou, ani pred obeťou) - napr. rozčuluje ma jeho slabosť, inakosť atď...). Ak ide o získavanie "bodov" v očiach

spolužiakov, hľadajte iné spôsoby, ako môže získať pozornosť a uznanie. Pýtajte sa, ako takéto správanie hodnotia rodičia (majú to rovnako a žiak iba prenáša vlastnú skúsenosť do ďalších vzťahov?).

Vendula

Silné stránky - ako využiť?

- Oceňte schopnosti žiaka aj prípadnú sebadisciplínu. Pripravujte príležitosti, aby svoje nadanie mohol uplatniť a niekedy prispel k spokojnosti druhých. Pokiaľ má sklony k perfekcionizmu a neprimeranej náročnosti, umožnite mu prijatie chyby a zlyhania (často je potrebné postupovať spoločne s rodičmi).
- Podporujte žiaka v jeho žiadúcom správaní. Doprajte mu radosť z úspechu - neberte ho samozrejme. Nie je vhodné dávať žiaka za vzor ostatným (väčšinou ho to vyčleňuje z rovesníckej skupiny, je za svoju výnimočnosť trestaný izoláciou alebo využívaním).

Rizikové faktory - ako ošetriť?

- Hľadajte možnosti ako citlivo a primerane vziať žiaka do diania v triede. Pokiaľ ide o žiaka s introvertným ladením, to čo potrebuje, je "byť pozývaný" k aktivitám a byť informovaný (s rešpektom na jeho odmietnutie alebo nezapojenie). Pri výučbe to môže byť prostredníctvom práce v skupinách, kde bude mať svoje „správne miesto“, Poskytujte pozitívnu spätnú väzbu z kontaktu, spolupráce, prítomnosti atď.
- Oslovujte žiaka menom, a hoci nevyrušuje, prejavte o neho aktívny záujem a nadviažte kontakt. Prostredníctvom skupinových činností vytvárajte podmienky pre jeho začlenenie. Poskytujte podporu, sledujte kontext vyvíjajúceho správania, vrátane vedomia spomínaných rizík.

Ohrozujúce faktory - ako zastaviť?

Matěj

Silné stránky - ako využiť?

- Z ďalších výstupov zistíte, či ide o vodcu (s pozitívnym či negatívnym vplyvom) či o člena partie a aká je jeho rola. Podľa toho so žiakom otvorene hovorte. Vplyv = zodpovednosť, podliehanie vplyvu - podiel na zodpovednosti za nastavené pravidlá a správanie.

Rizikové faktory - ako ošetriť?

- Oceňujte drobné úspechy, spoločne hľadajte vlastné zdroje, ktoré pomohli žiakovi k úspechu, podporujte odvahu povzbudením a dôverou, zamerajte sa na pomenovanie stratégií zvládania (nie na chybu), spoločne stanovujte dosiahnuteľné ciele, posilňujte stabilitu, sebaistotu žiaka (postoj, hlas, angažovanosť, reakcie), posilňujte primeranú odolnosť voči záťaži, v prípade akútneho ohrozenia šikanovaním zabráňte ubližovaniu, ale súčasne posilňujte sebahodnotu a seba prijatie.
- Je pravdepodobné, že žiakovi je fyzicky ubližované. Zaoberajte sa tým, ako ho ochrániť, ako zastaviť prípadné násillie voči nemu. Je pravdepodobné, že ide o fyzické útoky. Vyjadrite mu podporu a povzbudte ho k spolupráci. V prípade potreby požiadajte o odbornú pomoc

Ohrozujúce faktory - ako zastaviť?

- Nikdy nepožadujte konfrontáciu medzi obeťou a tým, kto jej ubližuje. Nepožadujte lacné zmierenie a ľahké riešenie násilného konania. Konajte sebaisto, napriek tomu dôsledne a bez ponižovania (vzbudzuje ďalšiu agresiu). Spolupracujte s ďalšími odborníkmi a najmä s rodičmi. Pre riešenie agresívneho správania žiakov majte na pamäti cieľ nesprávneho správania – POMSTU (som dôležitý, len keď sa ma boja), ktorá môže demonštrovať vnútornú neistotu, sklamanie, straty, krivdu a zranenie ubližujúceho žiaka (z rodinného zázemia alebo školského

prostredia). Zamerajte sa v individuálnej práci na podporu vzťahu a budovanie dôvery – podporte potrebu byť dôležitý a prijímaný, ale jednoznačne trvajte na zmene spôsobov, ako tento cieľ dosahovať.

- Pýtajte sa žiaka, čo týmto správaním chce skutočne vyjadriť - nechajte ho hľadať presné vyjadrenie (nie však pred triedou, ani pred obeťou) - napr. rozčuluje ma jeho slabosť, inakosť atd...). Ak ide o získavanie "bodov" v očiach spolužiakov, hľadajte iné spôsoby, ako môže získať pozornosť a uznanie. Pýtajte sa, ako takéto správanie hodnotia rodičia (majú to rovnako a žiak iba prenáša vlastnú skúsenosť do ďalších vzťahov?).

Jakub

Silné stránky - ako využiť?

- Podporujte a primerane oceňujte kamarátsky prístup - cielene a s citom využívajte obľubu žiaka k vplyvu na skupinu - posilujte potrebu súdržnosti a spolupatričnosti.
- Ide o žiaka, ktorý má v triede vplyv, vie motivovať svojich spolužiakov a nebojí sa určitého rizika. Je dobré poznať normy skupiny, čo konkrétne považujú za „hrdinstvo“, čo obdivujú a z akého dôvodu je práve tento žiak považovaný za vplyvného. Jeho „vodcovstvo“ môže, ale nemusí byť nápadné. V každom prípade ide o možného „spojenca“ v presadzovaní potrebných opatrení v triede.

Rizikové faktory - ako ošetriť?

Ohrozujúce faktory - ako zastaviť?

Petra

Silné stránky - ako využiť?

- Z ďalších výstupov zistíte, či ide o vodcu (s pozitívnym či negatívnym vplyvom) či o člena partie a aká je jeho rola. Podľa toho so žiakom otvorene hovorte. Vplyv = zodpovednosť, podliehanie vplyvu - podiel na zodpovednosti za nastavené pravidlá a správanie.
- Oceňte odvahu zastať sa druhého (aj keď ešte nemusíte poznať motív alebo kontext situácie) – vždy je to otázka osobnej odvahy. V prípade, že sa tým kryje nejaká „nekalosť“, povzbudte žiaka k odvahe (o ktorej ste presvedčení), aby vám pomohol zastaviť to, čo nie je v poriadku.

Rizikové faktory - ako ošetriť?

- Poskytujte žiakovi pozornosť skôr, než si o ňu povie nevhodným spôsobom, prípadne to komentujte (vidím, že stojíš o to, aby som si ťa všimol/a...). Títo žiaci majú silnú potrebu byť súčasťou skupiny a často nepoznajú iný spôsob zapojenia sa ako nevhodným správaním. Pre akútne prípady majte dohodnuté gestá, signály, ktoré sú výsledkom dohovoru medzi učiteľom a žiakom, ak je správanie rušivé a obmedzuje vašu činnosť – pomenujte ho v „ja oznámení“.
- Podporujte v triede kultivované oznamovanie nesúhlasu, odlišného názoru. Využívajte „ja oznámenie“, popisný jazyk – tomu predchádza presvedčenie, že každý je jedinečný a môže na rovnaké situácie nazerať inak. Trénujte komunikáciu s využitím úprimnosti a taktu (zabráňte neobalenosti – úprimnosti bez taktu alebo falšu, taktu bez úprimnosti).

Ohrozujúce faktory - ako zastaviť?

- Tento žiak stojí o potvrdenie potreby byť schopný, nie je múdre ho verejne ponižovať, znehodnocovať – jeho obdivovatelia zosilnia svoju rebéliu proti „škodcom“. Je dobré vyjadriť napríklad odlišné očakávania, nedostatok informácií pre porozumenie jeho správania atď. Treba nepristúpiť na žiakovu hru so strachom a mocou – ani recipročne uplatňovaním vlastnej formálnej moci. Zvládnutie žiaka prispieva rešpektu k jeho cieľu – potrebe preukázať svoj vplyv (potrebu byť prijímaný) a dôležitosť a spoločne hľadať spôsoby, ako ho pozitívne naplniť.

- Pýtajte sa žiaka, čo týmto správaním chce skutočne vyjadriť - nechajte ho hľadať presné vyjadrenie (nie však pred triedou, ani pred obeťou) - napr. rozčuluje ma jeho slabosť, inakosť atd...). Ak ide o získavanie "bodov" v očiach spolužiakov, hľadajte iné spôsoby, ako môže získať pozornosť a uznanie. Pýtajte sa, ako takéto správanie hodnotia rodičia (majú to rovnako a žiak iba prenáša vlastnú skúsenosť do ďalších vzťahov?).

Kristýna

Silné stránky - ako využiť?

- Z ďalších výstupov zistíte, či ide o vodcu (s pozitívnym či negatívnym vplyvom) či o člena partie a aká je jeho rola. Podľa toho so žiakom otvorene hovorte. Vplyv = zodpovednosť, podliehanie vplyvu - podiel na zodpovednosti za nastavené pravidlá a správanie.

Rizikové faktory - ako ošetriť?

- Žiak sa pravdepodobne podriaďuje požiadavkám, prípadne si predchádza niekoho, z koho má strach. Vyvarujte sa konfrontácii pred triedou, prípadne očierňovaniu „vodcu“ – žiak ho bude brániť (nedá si vziať vzor alebo potrebu konkrétneho vzťahu). Dôsledne mu umožňujte okúsiť dôsledky správnych a nesprávnych rozhodnutí (logické, prirodzené) – prispeje to k jeho sebadisciplíne a zodpovednosti.
- Podporujte v triede kultivované oznamovanie nesúhlasu, odlišného názoru. Využívajte „ja oznámenie“, popisný jazyk – tomu predchádza presvedčenie, že každý je jedinečný a môže na rovnaké situácie nazerať inak. Trénujte komunikáciu s využitím úprimnosti a taktu (zabráňte neobalenosti – úprimnosti bez taktu alebo falšu, taktu bez úprimnosti).

Ohrozujúce faktory - ako zastaviť?

- Nepodľahnite bagatelizácii a planým sľubom. Podľa svojich možností zasiahnite, pretože inak sa rozšíri hrozba kyberšikany so všetkými dôsledkami, ktoré môžu spôsobiť nevratné škody.
- Pýtajte sa žiaka, čo týmto správaním chce skutočne vyjadriť - nechajte ho hľadať presné vyjadrenie (nie však pred triedou, ani pred obeťou) - napr. rozčuluje ma jeho slabosť, inakosť atd...). Ak ide o získavanie "bodov" v očiach spolužiakov, hľadajte iné spôsoby, ako môže získať pozornosť a uznanie. Pýtajte sa, ako takéto správanie hodnotia rodičia (majú to rovnako a žiak iba prenáša vlastnú skúsenosť do ďalších vzťahov?).

Táto správa bola automaticky generovaná programom SOCIOKLIMA komplexná online diagnostika školských tried.